

УДК 316.4:350.7(075.4)

DOI <https://doi.org/10.32840/2707-9147.2020.85.10>

Л. В. КАЛАШНІКОВА

БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ОСОБИСТОСТІ В РЕГІОНАЛЬНОМУ ВИМІРІ (НА ПРИКЛАДІ ПІВДНЯ УКРАЇНИ)

У статті здійснено спробу вимірювання рівня безпеки життєдіяльності особистості в розрізі регіональних соціумів Одеської, Миколаївської та Херсонської областей на основі аналізу статистичних даних та результатів опитувань громадської думки. Аналіз об'єктивних показників безпеки життєдіяльності дозволив виділити субрегіони, такі як: Одеський, що має найвищий рівень дорожньо-транспортної, найнижчий – демографічної (найнижчий у регіоні темп приросту населення, висока щільність населення), екологічної та помірно високий рівень соціально-економічної (найнижчий рівень безробіття, найвищий загальний дохід домогосподарств) безпеки; Миколаївський – найнижчий рівень екологічної (найбільший обсяг утворених і накопичених відходів), середній рівень – криміногенної, демографічної та соціально-економічної безпеки; Херсонський – найнижчий рівень криміногенної, найвищий – екологічної (найнижчий рівень викидів, обсяг утворених і накопичених відходів), соціально-економічної (високий рівень щомісячної заробітної плати штатних працівників, найнижчий рівень середньої загальної суми витрат домогосподарств) та демографічної (найвищий у регіоні темп приросту населення, найнижча щільність населення) безпеки.

Суб'єктивна оцінка здоров'я та безпеки громадян на вулицях, у громадських місцях, стан їхнього здоров'я та матеріальне благополуччя сімей співвідносяться зі статистичними даними. Таким чином, найбезпечніша – Одеса, Миколаїв – помірно небезпечний, а найнебезпечніша – Херсонщина.

Суб'єктивні оцінки безпеки на вулицях міста, у громадських місцях, стану здоров'я городян та матеріального благополуччя їхніх родин корелюють зі статистичними даними. Сьогодні сучасна соціологія має необхідний методологічний апарат та відповідні інформаційні технології для регулярного моніторингу регіональної безпеки із застосуванням різних типів кількісних та якісних методів первинного збору даних. Поєднання систем об'єктивних і суб'єктивних показників дозволить одночасно аналізувати поточний стан і прогнозувати можливі наслідки, а також розробляти заходи мінімізації ризиків. Перелік показників може бути індивідуально визначеним залежно від специфіки регіону, проте для досягнення конкретної мети він може бути розширений і доповнений.

Ключові слова: безпека життєдіяльності, особистість, регіональний соціум, субрегіон.

Сучасне трактування поняття «безпека життєдіяльності» відображає тісний взаємозв'язок й взаємозумовленість можливості

забезпечення захисту особистості на всіх рівнях – від державного до конкретного локального. Означені рівні тісно взаємопов'язані, адже функціонування одного рівня забезпечується безпекою іншого. Безпека життєдіяльності особистості в регіональному вимірі визначається, в першу чергу, просторовою диференціацією за такими ознаками, як історичні особливості заселення й освоєння територій, геополітичні інтереси, розмаїття напрямів соціально-економічного розвитку, соціально-демографічний склад населення, соціальна вразливість і стійкість населення, безпосередній чи опосередкований вплив зовнішніх загроз і небезпек.

Аналіз наукової літератури щодо проблем вивчення регіональної безпеки засвідчує, що більшість науковців вивчають її як необхідну умову та важливу складову частину національної безпеки. Так, на думку М. Петрова, регіон доцільно визначати як локалізовану в часі і просторі сукупність проблем, що виникли внаслідок активного втручання людини в наявні зв'язки, орієнтації, відносини, моделі відтворення життя, первинно визначені природними умовами [11]. Натомість А. Мозгова і О. Шликова акцентують увагу на необхідності уточнення категорії «регіон» із точки зору можливості проведення соціологічного моніторингу регіональної безпеки з використанням індикаторів тривожності масової свідомості, оцінювання ступеню небезпек, сприйняття ризиків, фіксації профілів соціальної захищеності [10]. У той час як В. Маркін зауважує необхідність вивчення соціально-просторової територіальної ідентифікації як важливої умови колективного життя, основи соціального проектування безпечного функціонування та розвитку регіону, ефективного використання всього сукупного потенціалу території, підвищення рівня благополуччя, оптимального соціального відтворення. Він також справедливо зазначає, що регіональна і соціально-просторова ідентичності тісно взаємопов'язані із соціальним моделюванням, оскільки мають єдиний генезис та цільову спрямованість, спільну структуру соціальних суб'єктів, передбачають усвідомлення приналежності до локалізованого соціального простору. Таким чином, регіон виступає одночасно як соціальна модель субсоціуму і як габітус для соціально-просторової ідентичності. Відповідно, діяльність щодо забезпечення безпеки визначається як «рівнодійна» здібностей, можливостей, намірів, інтересів представників регіонального соціуму як суб'єктів безпеки, а також структурних умов, в яких їм доводиться діяти [9].

Виходячи з актуальності та ступеню розробленості теми в науковій літературі, метою даної статті є визначення рівня безпеки життєдіяльності особистості в розрізі Одеської, Миколаївської та Херсонської областей на основі аналізу емпіричних даних задля окреслення специфіки цих субрегіонів.

Для об'єктивної оцінки безпеки регіону доцільно використовувати індикативний аналіз основних статистичних показників життя

населення, що дозволить не лише оцінити рівень безпеки окремого регіону, а і порівнювати його з іншими. До числа таких показників включено доволі широкий спектр різноманітних кількісних індикаторів, що підлягають статистичному вимірюванню. Проте, базуючись на структурній моделі регіональної безпеки, що інтегрує ряд провідних сфер життєдіяльності територіальної спільноти, для аналізу було виділено такі з них, як: демографія, ринок праці та зайнятості, благополуччя, соціальний захист, екологія і правопорядок. Відповідно, до числа об'єктивних соціогенних критеріїв, які мінімально, але достатньо адекватно характеризують стан безпеки регіону, доцільно віднести: вікову структуру, природний приріст, захворюваність, економічну активність, співвідношення кількості зайнятих/безробітних, рівень благополуччя населення, а також екологічну ситуацію та криміногенність [8].

Із метою визначення рівня безпеки життєдіяльності особистості в розрізі регіонів було здійснено аналіз статистичних даних і результатів вибіркового обстеження домогосподарств (2017–2018 рр.), проведених Державним комітетом статистики у трьох областях – Одеській, Миколаївській та Херсонській. Задля характеристики суб'єктивних показників безпеки функціонування та розвитку регіону було здійснено аналіз даних опитувань громадської думки щодо якості життя в містах Південного регіону України, проведених соціологічною групою «Рейтинг» [13]. А також результатів опитувань громадської думки, проведених у вересні-жовтні 2018 р. співробітниками кафедри соціології ЧНУ ім. Петра Могили в межах реалізації науково-дослідницького проекту «Ефективне функціонування та розвиток регіонального соціокультурного середовища в умовах децентралізації як запорука національної безпеки України». Обсяг вибірки становив N=801 особу, з них: у м. Одеса – 53,1% (із них за місцем проживання в Київському районі міста опитано 23,9% респондентів, у Малиновському – 24,6%, у Приморському – 24,7%, у Суворівському – 26,8%; за статтю – 46,0% чоловіків та 54,0% жінок; за віком – у віці 18-29 років чисельність опитних становила 19,4%, у віці 30-39 років – 20,5%, у віці 40-49 років – 17,1%, у віці 50-49 років – 16,0%, старше 60 років – 27,0%); у м. Миколаїв – 27,2% (із них за місцем проживання в Заводському районі міста опитано 26,5% осіб, в Ігульському – 27,9%, в Корабельному – 17,6%, у Центральному – 28,0%; за статтю – 45,5% чоловіків та 54,5% жінок; за віком – у віці 18-29 років чисельність інформантів становила 18,4%, у віці 30-39 років – 23,3%, у віці 40-49 років – 18,4%, у віці 50-49 років – 18,1%, старше 60 років – 21,8%); у м. Херсон – 19,7% (із них за місцем проживання у Дніпровському районі міста опитано 29,0% інформантів, у Корабельному – 35,1%, у Суворівському – 35,9%.; за статтю – 40,0% чоловіків та 60,0% жінок; за віком – у віці 18-29 років чисельність респондентів становила 12,7%, у віці 30-39 років – 19,7%, у віці 40-49 років – 24,8%, у віці 50-49 років – 18,5%, старше 60 років – 24,2%). Вихідна

вибіркова сукупність розділена на якісно однорідні групи за місцем проживання респондентів, їхньою статтю та віком у відповідності з наявними статистичними даними [1; 12]. Дизайн-ефект вибірки становив 3,5%. Для збору первинної соціологічної інформації було використано метод особистого формалізованого інтерв'ю.

Південний регіон України налічує три субрегіони (Одеський, Миколаївський, Херсонський), кожен із яких має властиву йому гомогенну структуру з відповідними функціональними ознаками, оформленими у вигляді адміністративно-територіальних утворень і соціально-економічних зон. Після подій 2014 р., пов'язаних з анексією АР Криму, відбулася територіальне переформатування Південного регіону.

Аналіз показників демографічної безпеки засвідчує, що станом на початок 2019 р. чисельність постійного населення Півдня налічувало 4536,5 тис. осіб (в Одеській області – 2368,4, у Миколаївській – 1130,4 й Херсонській – 1037,7 відповідно), що складає 10,81% від загальної чисельності населення всієї країни [5]. Природний приріст населення у 2019 р. в Херсонській області становив -7653 особи, у Миколаївській і Одеській – -9121 і -12153 осіб відповідно. Щодо показників рівня захворюваності, то зазначимо, що у 2017 р. Херсонській області він найнижчий і становив 566 тис. осіб (54,5% від загальної кількості постійного населення), в Одеській – 1618,8 тис. осіб (68,3%), Миколаївській – 756,5 тис. осіб (66,9%) [2–4].

Чисельність зайнятого населення працездатного віку у 2017 р. в Херсонській області була найвищою в порівнянні з іншими областями регіону і становила 66,3% від населення відповідної вікової групи, трохи менше – в Миколаївській (66,2%) та Одеській (65,3%) областях, тоді як в Україні в цілому цей показник становив 62,1%. Щодо чисельності безробітного населення, то найвищий показник безробіття спостерігається в Херсонській області – 11,3% населення працездатного віку, тоді як у Миколаївській і Одеській областях цей показник дорівнює 10,6% та 7,4% відповідно, в той час як кількість безробітних із числа осіб працездатного віку в цілому в Україні становить 9,5%. Рівень середньомісячної заробітної плати штатних працівників на кінець 2017 р. у Херсонській області становила 7 206,0 грн. (при тому, що середній сукупний дохід одного домогосподарства не перевищував 7 343,6 грн., а сукупні середні витрати – 6 283,7 грн., переважна більшість із них, а саме 52,1% припадала на придбання продуктів харчування), Одеській – 6 542,0 грн. (відповідні показники 8 707,8 грн., 6 560,8 грн., 53,0%), Миколаївській – 6 709,0 грн. (7 217,3 грн., 6 665,4 грн., 46,3%) [2–5].

Щодо рівня екологічної безпеки в регіоні, то зазначимо, що катастрофічними в порівнянні з іншими субрегіонами є ці показники для Миколаївської області, адже загальний обсяг накопичених відходів (53016,2 тис. т) у 5 разів перевищують аналогічні показники в Одеській області (11423,7 тис. т) й майже у 43 рази більше, ніж у Херсонській області (1239,7 тис. т). Обсяг викидів шкідливих речовин в атмос-

ферне повітря, генерованих стаціонарними джерелами забруднення, в Одеській області становить 26,9 тис. т, у Миколаївській та Херсонській – 14,2 й 9,6 відповідно. Показник викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря в розрахунку на одну особу для Одеської області становить 12,4 кг (або 0,9 т на 1 км² площі землі), Миколаївської – 12,4 кг (0,6 т), Херсонської – 9,1 кг (0,3 т) відповідно [2-4].

Аналіз криміногенної ситуації в субрегіонах свідчить про те, що найнебезпечнішою є Херсонська область (кількість злочинів проти життя та здоров'я особи – 1623, кількість потерпілих від крадіжок – 8570 осіб, від грабежів – 476, від розбоїв – 120, загальна кількість виявлених злочинів – 16760, загальна кількість потерпілих від правопорушень – 24159 осіб, що становить 13,3% від загальної кількості постійного населення). Аналогічні показники в Миколаївській та Одеській областях, відповідно, становлять: кількість злочинів проти життя та здоров'я особи – 1566 і 1782, кількість потерпілих від крадіжок – 6853 і 14101 осіб, від грабежів – 568 і 2621 осіб, від розбоїв – 133 і 504, загальна кількість виявлених злочинів – 16798 і 32756, загальна кількість потерпілих від правопорушень – 11840 і 13894 осіб, що становить 10,4% і 10,2% від загальної кількості постійного населення. Кількість зареєстрованих дорожньо-транспортних пригод в Одеській області майже у 4 вища (14609 ДТП), ніж у Херсонській (3593) та Миколаївській (3865) областях [2-4].

Щодо статистики потерпілих від нещасних випадків невиробничого характеру, то в Херсонській області вона є найвищою і становить 39,1 тис. осіб, аналогічні показники – в Одеській та Миколаївській областях – 29,3 і 37,0 тис. осіб відповідно [6]. Загальна кількість травмованих на виробництві в Одеській області становить 132 особи, в Миколаївській – 72 особи, Херсонській – 78 осіб [7].

Узагальнюючи, зазначимо, що за оцінками статистичних показників Півдня України можна виділити субрегіони, які характеризуються різним рівнем безпеки життєдіяльності: Одеський субрегіон має найвищий рівень дорожньо-транспортної, найнижчий – демографічної (найнижчий у регіоні показник приросту населення, найвища щільність населення), найнижчий рівень екологічної та помірно високий рівень соціально-економічної (найнижчий показник безробіття, найвищий показник сукупного доходу домогосподарств) безпеки; Миколаївський субрегіон – найнижчий рівень екологічної (найвищий показник обсягу утворених та накопичених відходів), середній рівень криміногенної, демографічної та соціально-економічної безпеки; Херсонський субрегіон – найвищий рівень криміногенної, екологічної (найнижчий показник викиду шкідливих речовин, обсягу утворених та накопичених відходів), соціально-економічної (найвищий рівень середньомісячної заробітної плати штатних працівників, найнижчий рівень сукупних середніх витрат домогосподарств) та демографічної (найвищий у регіоні приріст населення, найменша щільність населення) безпеки. Тим самим найбезпечнішою є Одеська, помірковано небезпечною є Миколаївська й найнебезпечнішою – Херсонська області.

Для з'ясування рівня регіональної безпеки за суб'єктивними показниками було здійснено вторинний аналіз даних емпіричних досліджень, проведених соціологічною групою «Рейтинг» у 24 містах України [13]. За суб'єктивними показниками було обчислено зведений індекс задоволеності життям в обласних містах (сукупне значення індексу виражає середнє значення рівня ефективності діяльності комунальної та гуманітарної сфер, інфраструктури, екології, правопорядку, де значення «1» означає «жахливо», а 5 – «відмінно»). Зокрема, цей показник для Одеси і Миколаїв становив 2,9, Херсону – 2,7.

Систематизація даних опитування громадської думки жителів обласних центрів Південного, проведеного Миколаївським центром соціологічних досліджень ЧНУ ім. Петра Могили, дозволила зробити висновки про те, що найнебезпечнішим вважають своє місто миколаївці (38,5%), натомість найбезпечнішим – одесити (25,7%) (див. табл. 1). Аналогічно в сусідській спільності в більшій безпеці себе почувують жителі Одеси (75,4%), ніж Херсону (63,4%) та Миколаєва (62,0%) (див. табл. 2).

Таблиця 1

**Розподіл відповідей респондентів на запитання
«Якою мірою ви погоджуєтеся або не погоджуєтеся із
твердженням пор те, що ваше місто – безпечне місце для життя?»
(% від загальної кількості опитаних у кожній групі)**

Місто проживання / Варіанти відповідей	Миколаїв	Одеса	Херсон
Повністю не погоджуюсь	11,7	8,1	4,5
Більше не погоджуюсь	26,8	17,6	28,0
Важко відповісти	18,3	15,1	10,8
Більше погоджуюсь	33,8	36,0	41,4
Повністю погоджуюсь	9,4	23,2	15,3

Таблиця 2

**Розподіл відповідей респондентів на запитання
«Якою мірою ви погоджуєтеся або не погоджуєтеся із твердженням
пор те, що ваше сусідська спільнота – безпечне місце для життя?»
(% від загальної кількості опитаних у кожній групі)**

Місто проживання / Варіанти відповідей	Миколаїв	Одеса	Херсон
Повністю не погоджуюсь	10,3	4,9	6,1
Більше не погоджуюсь	13,1	6,5	7,9
Важко відповісти	14,6	13,2	12,6
Більше погоджуюсь	43,2	39,4	40,9
Повністю погоджуюсь	18,8	36,0	32,5

На вулицях міста та у громадських місцях суттєво безпечніше себе почувають жителі Херсону (65,6%), ніж інформанти з Миколаєва (52,2%) і Одеси (58,4%) (див. табл. 3). Говорячи про стан свого здоров'я, більшість опитаних (50,2%) оцінили його як посередній (ані хороший, ані поганий). Найгірше себе почувають херсонці, натомість найкраще – одесити (див. табл. 4).

Таблиця 3

Розподіл відповідей респондентів на запитання «Наскільки безпечно Ви себе почуваєте у громадських місцях, на вулицях Вашого міста?» (% від загальної кількості опитаних у кожній групі)

Місто проживання / Варіанти відповідей	Миколаїв	Одеса	Херсон
Повністю безпечно	14,6	18,3	10,2
Більше безпечно, ніж небезпечно	37,6	40,1	55,4
Важко відповісти	14,1	15,1	8,3
Більше небезпечно, ніж безпечно	30,5	22,7	22,3
Небезпечно	3,3	3,7	3,8

Таблиця 4

Розподіл відповідей респондентів на запитання «Як би Ви оцінили своє здоров'я?» (% від загальної кількості опитаних у кожній групі)

Місто проживання / Варіанти відповідей	Миколаїв	Одеса	Херсон
Дуже погане	1,4	1,4	0,6
Погане	7,5	8,4	7,6
Посереднє (ані хороше, ані погане)	50,2	43,6	68,2
Хороше	36,2	40,4	20,4
Дуже хороше	4,7	6,3	3,2

Таблиця 5

Розподіл відповідей респондентів на запитання «Як би Ви оцінили економічний стан своєї родини (домогосподарства)?» (% від загальної кількості опитаних у кожній групі)

Місто проживання / Варіанти відповідей	Миколаїв	Одеса	Херсон
Дуже поганий	3,3	6,0	0,6
Поганий	27,7	25,3	32,5
Задовільний	56,3	49,4	58,6
Хороший	12,2	16,9	8,3
Дуже хороший	0,5	2,3	–

Оцінюючи економічний стан своєї родини (домогосподарства), найбільш задоволені ним виявилися одесити (19,1%), в той час як найменше – херсонці (8,3%) (див табл. 5).

Систематизація суб'єктивних показників безпеки життєдіяльності дозволила зробити висновки про те, що найбезпечнішою за оцінками пересічних громадян є Миколаївська область, натомість найбезпечнішою – Херсонська. Суб'єктивні оцінки стану здоров'я та матеріального благополуччя родин корелюють із статистичними даними. Отже, оцінки респондентів щодо рівня безпеки функціонування регіонального соціуму певною мірою збігаються з об'єктивними статистичними показниками.

На відміну від об'єктивних статистичних даних, вимірювання суб'єктивних оцінок рівня безпеки в межах емпіричних соціологічних досліджень дозволяє здійснювати діагностику рівня небезпек, загроз і ризиків, у першу чергу, задля оперативного відстеження можливих негативних змін. Сьогодні сучасна соціологія має необхідний методологічний апарат та належні інформаційні технології для регулярного здійснення моніторингу стану регіональної безпеки з використанням різного роду кількісних та якісних методів збору первинних даних. Поєднання систем об'єктивних і суб'єктивних показників дозволить одночасно аналізувати поточний стан і прогнозувати можливі наслідки, а також розробляти заходи мінімізації ризиків. Перелік показників може бути індивідуально визначеним залежно від специфіки регіону, проте для досягнення конкретної мети він може бути розширений і доповнений. У цьому сенсі децентралізація влади розширює можливість для експериментування і є важливим аспектом суспільного реформування у сфері забезпечення безпеки життєдіяльності як конкретної особистості, регіонального соціуму, так і держави в цілому.

Список використаної літератури

1. Відомості про кількість виборців. *Центральна виборча комісія. Державний реєстр виборців*. 31.10.2018. URL : <https://www.drv.gov.ua/portal/>.
2. Головне управління статистики в Миколаївській області. URL : <http://www.mk.ukrstat.gov.ua>.
3. Головне управління статистики в Одеській області. URL : <http://www.od.ukrstat.gov.ua>.
4. Головне управління статистики в Херсонській області. URL : <http://www.ks.ukrstat.gov.ua>.
5. Державна служба статистики України. URL : <http://www.ukrstat.gov.ua>.
6. Державна служба України з надзвичайних ситуацій. URL : <http://www.dsns.gov.ua/ua/Dovidka-za-misyac/>.
7. Державна служба України з питань праці. URL : <http://dsp.gov.ua/statystychni-dani-vyrobnychoho-travma-2/>.
8. Калашнікова Л.В. Суб'єктивна та об'єктивна складові оцінки загроз в системі комплексного соціологічного моніторингу безпеки життєдіяльності особистості.

Соціологічні студії. Науково-практичний журнал. Луцьк : Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки, 2017. № 1(10). С. 21–25.

9. Маркин В.В. Региональная социология: проблемы социальной идентификации и моделирования российских регионов. *Россия реформирующаяся. Ежегодник* / Отв. ред. М.К. Горшков. Вып. 7. Москва : Институт социологии РАН, 2008. С. 229–249.

10. Мозговая А. В., Шлыкова Е. В. Региональная безопасность как объект социологического мониторинга. *Вестник Российского университета дружбы народов. Серия: Социология*. 2016. Т. 16. № 4. С. 830–843.

11. Петров М.К. Избранные труды по теоретической и прикладной регионалистике. Вып. 15. Ростов н/Д : Изд-во СКНЦ ВШ. 2003. 140 с.

12. Статистичний збірник «Розподіл постійного населення України за статтю та віком». URL : http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2019/zb/06/zb_chnn2019.pdf.

13. Четверте всеукраїнське муніципальне опитування. Соціологічна група «Рейтинг». URL : http://ratinggroup.ua/files/ratinggroup/reg_files/municipal_survey_2018_final_ua.pdf.

Калашикова Л. В. Безопасность жизнедеятельности личности в региональном измерении (на примере Юга Украины)

В статье предпринята попытка измерения уровня безопасности жизнедеятельности личности в разрезе региональных социумов Одесской, Николаевской и Херсонской областей на основе анализа статистических данных и результатов опросов общественного мнения. Анализ объективных показателей безопасности жизнедеятельности позволил выделить субрегионы, такие как: Одесский, который имеет высокий уровень дорожно-транспортной, низкий – демографической (самый низкий в регионе темп прироста населения, высокая плотность населения), экологической и умеренно высокий уровень социально-экономической (самый низкий уровень безработицы, высокий общий доход домохозяйств) безопасности; Николаевский – самый низкий уровень экологической (наибольший объем образованных и накопленных отходов), средний уровень криминогенной, демографической и социально-экономической безопасности; Херсонский – самый низкий уровень криминогенной, высокий экологической (самый низкий уровень выбросов, объем образованных и накопленных отходов), социально-экономической (высокий уровень ежемесячной заработной платы штатных работников, низкий уровень средней общей суммы расходов домохозяйств) и демографической (самый высокий в регионе темп прироста населения, самая низкая плотность населения) безопасности.

Субъективная оценка здоровья и безопасности граждан на улицах, в общественных местах, состояние их здоровья и материальное благополучие семей соотносятся со статистическими данными. Таким образом, безопасна Одесса, Николаев умеренно опасен, а самая опасная территория – Херсонщина.

Субъективные оценки безопасности на улицах города, в общественных местах, состояния здоровья горожан и материального благополучия их семей коррелируют со статистическими данными. Сегодня современная социология имеет необходимый методологический аппарат и соответствующие информационные технологии для регулярного мониторинга региональной безопасности с применением различных типов количественных и качественных

методов первичного сбора данных. Сочетание систем объективных и субъективных показателей позволит одновременно анализировать текущее состояние и прогнозировать возможные последствия, а также разрабатывать мероприятия минимизации рисков. Перечень показателей может быть индивидуально определенным в зависимости от специфики региона, однако для достижения конкретной цели он может быть расширен и дополнен.

Ключевые слова: безопасность жизнедеятельности, личность, региональный социум, субрегион.

Kalashnikova L. Personal life safety in the regional dimension (on the example of the South of Ukraine)

The article attempted empirical measurement of the level of safety of the personality in the context of regional societies of Odessa, Nikolaev and Kherson regions based on the analysis of statistical data and results of public opinion polls. Analysis of objective indicators of safety has allowed to identify: the Odessa region has the highest level of road traffic, the lowest demographic (the lowest in the region, the rate of population growth, high population density), the lowest level of environmental and moderately high level of socio-economic (lowest unemployment, the highest total household income) security; Nikolaev region is characterized by low level of environmental (highest volume formed and accumulated waste), the average level of criminality, demographic and socio-economic security; Kherson region has the low level level of crime, the highest environmental (the lowest rate of emissions, volume of the formed and accumulated waste), socio-economic (high-level monthly wage of full-time employees, the lowest level of average total household expenditure) and demographic (the highest in the region population growth rate, the lowest density of population) security.

Systematization of subjective indicators of health and safety allowed to make the conclusion that the safest estimates of ordinary citizens, the Nikolaev region, but the most secure – Kherson. Subjective assessment of the health and safety of citizens on the streets, in public places, state of their health and material well-being of families correlate with the statistical data. Thus is the most secure of Odessa, Nikolaev is moderately dangerous and the most dangerous – in Kherson region.

Thus, the assessment of the respondents concerning the security level of their activity within the regional society to a certain extent, coincide with the objective statistical indicators. Today, modern sociology has the necessary methodological apparatus and appropriate information technology for regular monitoring of regional security with the use of various types of quantitative and qualitative methods of primary data collection. The combination of the systems of objective and subjective indicators will allow to simultaneously analyze the current state and to predict consequences and develop measures to minimize risks. The list of indicators can be individually defined depending on the specifics of the region, but to achieve a specific goal it can be extended and supplemented.

Key words: safety, identity, regional society, sub-region.